Bredband i Eksjö år 2005

Fullständig rapport
9 mars 2001

Vi vill här presentera en balanserad och välgrundad vision av informationsteknikens användning i Eksjö i en nära framtid. Den bärande tanken är att utnyttja de digitala mediernas inneboende egenskaper för att främja lokalt engagemang och lokala initiativ. Vårt arbete bygger på en undersökning av Eksjöbornas syn på informationsteknik i ett framtida samhälle. Det visar sig att inställningen till teknikutvecklingen är tämligen passiv: tekniken utvecklas av någon annan och vi har inget val annat än att följa med. Den framtidsbild vi skisserar syftar främst till att ta lokalt kommando över teknikutvecklingen. Dock betraktar vi naturligtvis den önskvärda lokala utvecklingen inom ramen för en mer eller mindre global digital mediestruktur.

Innehåll: Inledning...2 Metod...2 Empiriska resultat...4 Bredband i Eksjö 2005...9 Vägen vidare...11 Reflektion...13 Bilaga 1: Intervjuunderlag Bilaga 2: Intervjuguide

Av: KARIN ALLGURIN cecilia alm TOR AMRÉN joakim andersson JONAS ANDERSSON martin annander JOHANNA AXELL åsa backe LARS-ÅKE BERGKVIST magdalena bergvall LINA BRINGNER karl-fredrik bromander SANDRA CLAESSON rebecca erichsen JENNY FRANSSON helena fridh EMMA FÄRG thomas gerhardsson JENNY GLEISNER sofie grunditz EMILIE GUSTAFSON idha gustafsson JOSEPHINE GUSTAFSSON malena holmberg LISA ISAKSSON anna johansson ANNA JOHANSSON annelie johansson FRIDA JOHANSSON maria karlsson CAROLINE SJÖBERG KJELLGREN jenny knutsson EMELIE LINDBERG simon lindell RIKARD LUNDIN jonas löwgren EDLA MILTON joakim nordqvist KIM OHLSSON catharina olausson EMMA OLOFSGÅRD rebecka olofsson LOUISE OLSSON camilla pedersen ELEONOR PERSSON elinor persson HANNA RAGNARSSON christian ribbefors JENNIE ROSÉN erika samuelsson EMMY SPAAK sara stridh MARTINA TÄLTH adam wallander HANNA WERNBORG anneli widergren LINDA WISÉN hampus wixe

Kontakt: Jonas Löwgren
0381 178 50, 07039 178 54, jonas.lowgren@animationenshus.eksjo.se

INLEDNING

De senaste åren har den offentliga diskussionen om informationsteknikens roll i samhället, nu och i framtiden, haft en ganska märklig karaktär. Under 1999 dominerades den av naiva visioner, som fick sin näring av sådana fenomen som IT-branschens snabba tillväxt och massmediernas fokus på branschens naiva visionärer. Områden som elektronisk handel, smart boende, distansstudier, digital publicering och bredbandsutbyggnad tillskrevs en oerhörd betydelse och tecknades in i framtidsföreställningar som i allt väsentligt saknade kontakt med såväl historien som dagens vardagsliv och affärsliv. Sedan börsbubblan sprack i mars 2000 och IT-branschens välbehövliga självsanering nu inletts verkar debatten mer präglas av skadeglädje.

Det är ganska ont om balanserade inlägg, som sätter informationsteknikens egenskaper och potentialer i relation till samhällsutvecklingen i stort. I Eksjö kommun, som förmodligen i många svenska kommuner, ägnas nu mycket kraft åt att bygga ut den fysiska infrastrukturen: bredbandet. I Eksjö går projektet under namnet Ekman (Eksjö Metropolitan Area Network) och Johnny Karlsson, som i augusti 2000 var ansvarig för Ekman trodde vid den tiden att man skulle täcka sjuttio procent av hushållen i tätorten och femtio procent på landsbygden år 2005. Projektet har sedan dess förts över till det nybildade bolaget Eksjö Energi Elit AB, som tills vidare arbetar med ungefär samma prognoser. Gemensamt för Eksjö kommuns Ekman-projekt och det nya bolaget är att det inte finns några speciellt tydliga visioner om vad bredbandet ska användas till. Fokus ligger på att bygga ut nätverket och ansluta så många företag och hushåll som möjligt inom en acceptabel ekonomisk ram.

Det här arbetet syftar till att föreslå svar på frågan om hur informationstekniken ska användas på ett sätt som gynnar Eksjö kommun och dess invånare. För att kunna göra det måste vi förstå förutsättningarna. Ett första steg är därför att teckna en bild av hur Eksjöborna i dag ser på informationstekniken och dess användning i en nära framtid. Den bilden tjänar sedan som underlag för en framtidsvision, en föreställning om en önskvärd utvecklingsriktning. Slutligen är det av intresse att analysera skillnaderna mellan dagens bild och framtidsvisionen för att dra slutsatser om hur vi skulle kunna röra oss i önskad riktning.

Rapporten behandlar alltså tre frågeställningar:

1. Hur ser Eksjös invånare i dag på informationstekniken i ett kort framtidsperspektiv?
2. Hur skulle en önskvärd bild se ut av IT-användning i Eksjö kommun i samma korta tidsskala?
3. Hur ser vägen ut från nuläge till önskat läge?

Resultatet är frukten av ett samarbete, där elever och lärare vid Eksjö gymnasium gjort de största insatserna. Jag (Jonas Löwgren) har varit projektledare och skrivit rapporten. I avsnittet Metod beskrivs arbetsfördelningen mer ingående. Sedan redovisas vårt svar på den första frågan i avsnittet Empiriska resultat. Den andra och tredje frågan diskuteras i avsnitten Bredband i Eksjö 2005 och Vägen vidare. Rapporten avslutas med en reflektion över det genomförda arbetet och resultaten.

METOD

För att söka svar på den första frågan gäller det alltså att be folk uttala sig om framtiden. Man kan inte rimligen begära att folk ska komma på välgrundade och goda idéer utan

vidare inom ett område som de inte känner till speciellt väl: informationsteknik och digitala medier. Vi valde att presentera tänkbara framtidsscenarier i form av korta berättelser som skildrar hur olika personer lever sitt vardagsliv år 2005 (se bilaga 1). Berättelsernas fokus låg på användningen av informationsteknik. Intervjuerna gick sedan till så att intervjupersonen fick läsa en berättelse som stämde rimligt väl med henne och hennes situation. Syftet var att ge henne möjlighet att leva sig in i en tänkbar framtid. Därefter fördes ett samtal om hennes reaktioner inför det berättelsen skildrade.

Arbetet har till största delen gjorts av eleverna i årskurs 3 på samhällsvetenskapligt och humanistiskt program vid Eksjö gymnasium inom ramen för kursen Humanistisk-samhällsvetenskaplig fördjupning. Tre lärare i samhällskunskap och svenska har medverkat fortlöpande, främst som handledare och pedagogiskt ansvariga. I kronologisk ordning har arbetet genomförts på följande sätt.

- Eleverna (54 personer) får en introduktion till projektet, till bredbandsteknik och till IT i samhället.
- Eleverna delas in i elva grupper om vardera 4-5 personer.
- Elva fiktiva hushåll definieras så att de svarar så väl som möjligt mot Eksjö kommuns befolkningssammansättning (demografiska profil).
- Varje elevgrupp skriver en kort berättelse om ett av de elva fiktiva hushållen: vardagsliv och IT-användning år 2005.
- Berättelserna värderas av en referensgrupp med kunniga representanter för lokalt näringsliv (medier, IT), kommunens IT-utveckling, sjukvården och så vidare.
- Berättelserna revideras av elevgrupperna baserat på referensgruppens kommentarer. Bilaga 1 innehåller de elva färdiga berättelser som användes vid intervjuerna.
- En demografisk profil över Eksjö kommun utvecklas kring variablerna kön, ålder, familjesituation, inkomst, boende i tätort eller landsbygd, etnisk härkomst. Typpersoner definieras och fördelas bland eleverna så att alla får fem typpersoner var. Den totala typpopulationen (54 x 5 typpersoner) svarar väl mot kommunens faktiska demografiska profil.
- En intervjuguide utvecklas (se bilaga 2).
- Eleverna får en introduktion till intervjuteknik, med fokus på halvöppna intervjuer. De övar också intervjuteknik under handledning.
- Eleverna söker självständigt intervjupersoner som stämmer med de typpersoner de fått anvisade. Varje intervjuperson får läsa den berättelse som han eller hon bäst kan leva sig in i. Därefter görs en halvöppen intervju enligt intervjuguiden. Eleven för anteckningar och skriver sedan ett referat av intervjupersonens åsikter.
- När eleven är klar med sina fem intervjuer förbearbetar hon materialet. Varje intervju får ett försättsblad där intervjupersonens attityd inom sex områden vägs samman och graderas med -1, 0 eller 1 där -1 är negativt, 0 är neutralt och 1 är positivt. Områdena är framtidssyn i stort, personligt bruk av IT, IT i samhället, IT och Eksjö-regionen, IT och demokrati, IT och segregering.
- Eleven graderar även sin egen attityd inom de sex områdena ovan på samma skala.
- Jag gör en hermeneutisk analys av intervjureferaten och väger resultaten samman med de kvantitativa uppgifterna från förbearbetningen. Det leder fram till ett preliminärt svar på fråga 1: hur ser Eksjös invånare i dag på informationstekniken i samhället i ett kort framtidsperspektiv?
- Jag gör ett utkast till svar på frågorna 2 och 3: hur skulle en önskvärd bild se ut av IT-användning i Eksjö kommun i samma nära framtid? Hur ser vägen ut från nuläge till önskat läge?
- Utkastet bearbetas i gruppmöten, med sex elever och två lärare i varje möte. Mötet

syftar dels till att värdera och utveckla svaren på frågorna 2 och 3, dels till att examinera eleverna på delkursen som projektet utgör.

- Utkastet revideras av mig och utvecklas till en första version av hela rapporten, samt en mer lättillgänglig sammanfattning.
- Rapporten och sammanfattningen kommenteras av elever, lärare och referensgrupp.
- Rapporten och sammanfattningen revideras av mig.

EMPIRISKA RESULTAT

Totalt har 263 intervjuer genomförts, nästan alla med invånare i Eksjö kommun och de resterande få med invånare i snarlika kommuner (Aneby och Ydre). Intervjuerna har i genomsnitt varit 30 minuter långa, med variation mellan 5 och 90 minuter.

De intervjuande SP-eleverna har inte mycket formell träning i samhällsvetenskaplig undersökningsmetodik, vilket också i viss mån avspeglas i intervjumaterialet. Avsikten var att intervjuguiden skulle anvisa ett antal generella frågeområden som intervjun skulle kretsa kring. Intervjuaren skulle genom ingående frågor och följdfrågor försöka sätta sig in i intervjupersonens synsätt för att sedan skildra det i referatet. Ett fåtal intervjuare har i stället använt intervjuguiden som frågemall vilket har lett till mycket korta och intetsägande referat. Det har dock inte varit ett stort problem vid den kvalitativa analysen, eftersom sådana referat tenderar att inte påverka de framväxande begreppsstrukturerna märkbart. De bristfälliga intervjuerna har också undantagits vid den kvantitativa sammanställningen.

En möjlig svaghet i metoden är att intervjuarna självständigt söker intervjupersoner som svarar mot de fem typpersoner de fått anvisade. Man kan förutse en risk att intervjuaren medvetet eller omedvetet söker sig till personer som liknar henne själv, och att urvalet därför blir snedvridet i riktning mot 18-19-åriga gymnasisters värderingar i stället för Eksjö kommuns befolkning som helhet. Det visar sig att korrelationen mellan medelvärdet av intervjuarnas egen attitydgradering och deras gradering av intervjupersonernas attityd är 0.32. I ett idealt material skulle den korrelationen vara 0, men den faktiska nivån kan på sin höjd sägas visa en svag tendens till samvariation. Urvalet är alltså inte idealt, men förmodligen fullt acceptabelt.

De berättelser som används som underlag för varje intervju (bilaga 1) är något tillspetsade och kan framstå som teknikoptimistiska. I kombination med intervjuarnas begränsade kunskaper om bredband och informationsteknik kan man förmoda att vissa intervjupersoners reaktioner påverkas starkt av att de uppfattar berättelserna som överdrivna. Det är dock inte nödvändigtvis en nackdel. Tvärtom kan man hävda att milda provokationer kan vara ett bra sätt att tränga djupare in i en intervjupersons hållning och synsätt.

Det följande avsnittet presenterar resultatet av intervjuundersökningen. Märk att citaten, som är numrerade med respektive intervjupersons kod (t.ex. [423]), är hämtade från intervjuarnas referat av intervjuerna. Det är alltså inte intervjupersonens egna ord, utan intervjuarens återgivning av intervjupersonens ord och synsätt. I vissa fall har intervjuaren i sitt referat citerat intervjupersonen. Det markeras nedan med citationstecken. På ett par ställen återges också medelvärden på attitydskattning ur den kvantitativa datadelen (t.ex. [0.85]). Sammantaget försöker alltså avsnittet nedan ge ett svar på frågan om hur Eksjöborna ser på informationsteknik i samhället i ett kort framtidsperspektiv, nämligen omkring år 2005.

Eksjöbornas syn på IT 2005

Den genomgående hållningen till informationsteknik i samhället är närmast **teknikdeterministisk**. Man ser det som att teknikutvecklingen leder samhällsutvecklingen. Tekniken utvecklas, i högt tempo, av någon annan. Vi vanliga människor har inget val utan måste hänga med. Bredbandsutbyggnaden ses som en del av datoriseringen i samhället i stort, och i vissas ögon går vi då över gränsen till intrång eller övergrepp.

◈ **Social utarmning**

Detta känns inte så bra. Bland flera tydliga bekymmer är det risken för **social isolering** som framstår som mest central.

> *Det sociala umgänget kommer att vara mycket dåligt när man bara sitter framför en dator hela tiden. [151]*
>
> *Folk kommer att bli osociala och prata med overkliga kompisar i stället för att umgås med verkliga. [153]*
>
> *Jag som är så beroende av närkontakt skulle ju bli helt galen om det skulle bli en så isolerad värld. [161]*

Oron för social utarmning bottnar i att datormedierad kommunikation förväntas ersätta de fysiska kontakterna. Man sitter framför en dator i stället för att umgås med människor.

◈ **Hälsorisker**

Ökande datorisering ses också som skadligt för hälsan.

> *En fortsatt datautveckling och införandet av ett bredbandsnät kommer att medverka till att den sociala kontakten mellan människor kommer att försvinna, människan kommer att bli ännu mer stillasittande och kroppen kommer att må både fysiskt och psykiskt dåligt av att inte träffa människor och röra på sig. Människan är gjord för rörelse, varför ska man försöka förändra det? [413]*
>
> *Vi kommer att bli mycket lata och tjocka om vi har en dator som ordnar allt åt oss. [071]*

De elektromagnetiska fält som datorer och datakommunikation ger upphov till oroar några. Datorisering spelar vidare en roll i ökande livstempo och informationsstress, vilket skapar stress och gör det svårare att koppla av.

◈ **Det mänskliga kunnandet utarmas**

När olika arbeten och sysslor automatiseras med hjälp av datorer eroderas det mänskliga kunnandet. Till och med vår förmåga att tänka och agera självständigt ses som hotad.

> *Om det blir strömavbrott, vad söker vi då på? [022]*
>
> *Vi behöver göra saker själva, vi klarar av det. Vad skulle hända om en dator gjorde allt åt oss? Till sist skulle den till och med tänka åt oss. Vi skulle leva i en teknisk värld och inte i verkligheten. Man behöver fysisk kontakt. Den personliga relationen försvinner om allt ska ske via datorn. Det kanske är skönt i början att en dator gör sysslorna men man måste tänka långsiktigt. [173]*
>
> *Jag kommer inte att använda bredband någonstans. Jag vill förbli människa, inte nån robot som bara gör saker utan att själv få tänka. [421]*

◈ **För mycket hype**

Det har varit en överdriven uppmärksamhet kring bredband och datorisering, med löften av olika slag som inte har infriats.

> *Bredband kommer inte att medföra något nytt för Eksjö kommun. Bara bredband i sig kan inte medföra något. Bredband är inte något stort som kommer att förändra världen. Det är alldeles för överskattat. [175]*
>
> *Media och politiken idag får det att låta som att det är jättebra, jag har en känsla av att de överdriver bara för att få folk att tro på det. [223]*
>
> *Det här med bredband verkar bara vara fuffens... "Mycket snack och lite hockey." [342]*

Framför allt saknas den **kritiska värderingen** av hur resurser används på olika håll i samhället. Tekniska utvecklingsprojekt med eventuell långsiktig nytta får lite för lätt tränga undan de omedelbara behoven.

> *Alla behöver de sociala kontakterna med andra människor. När det gäller teknologi och dess utveckling får det kosta hur mycket pengar som helst. Men när det är människor som far illa och behöver hjälp, då finns det inga resurser över huvud taget till det. När datorer ska uppdateras då är det minsann ingen som frågar vad det kostar. Det här med bredband är överdrivet. Man behöver satsa på socialpolitiken i stället för bredband. Bredband avskärmar människor från varandra, det är absolut inte det vi är i behov av. [501]*

◈ **Informationsteknikens mervärden**

Men bredband och informationsteknik kan också vara värdefullt, både för personligt bruk och för samhället. Främst handlar det om **användning i yrkeslivet och för studier**. Fler och fler yrken kräver att man hämtar information på olika håll och kommunicerar med människor på andra ställen. Det bör finnas goda möjligheter att ha nytta av bredbandsutbyggnaden i företag, inom vården, inom skolan och högre utbildningar, i föreningslivet, hos myndigheter och för civilförsvaret. Ett skäl att nyttoeffekterna kan börja synas där är att man har varit igång längre med datorisering. Det finns utrustning, kunnande och en praxis att bygga vidare på.

Bredband för **privat bruk** kan erbjuda ett mervärde främst inom underhållning och personlig kommunikation. Många ser fram mot en snabbare webb där det går att ladda hem filmer, musik och liknande utan alltför besvärande väntetider. Distribuerade dataspel ('nätverksspel') kommer också att kunna bli bättre. Huvudsakligen framstår bredband som en snabbare kommunikationskanal till datorer som de ser ut och används i dag. Dock verkar möjligheten att välja teveprogram utan att vara styrd av programtablåer vara lockande.

För **personlig kommunikation** är större bandbredd intressant när det gäller bildtelefoni. Dock bör man märka att telefoni med bildkanal inte ses som ett allmänt önskemål utan betyder mest när det gäller folk man känner: släktingar och vänner.

Smarta hus där belysning, hushållsmaskiner, uppvärmning etc är integrerade med digitala nät ses inte som speciellt attraktiva. Allt för mycket automation i hemmet framstår som onödig lyx.

◈ **Segregering och samhällsklyftor en allvarlig risk**

Det finns klyftor i samhället i dag som det alltid har funnits. Datoriseringen kommer att följa, eller kanske till och med förstärka samma mönster. Detta framstår som tydligt negativt [-0.41], särskilt med hänsyn till den egalitära retorik som på sina håll omgett informationstekniken.

När det väl kommer så ska det också vara till för alla, alla ska ha samma möjligheter, annars är det väl ingen idé med hela grejen? [202]

Skiljelinjerna skär på ett par olika håll genom samhället. Den kanske viktigaste är den **sociala klasstillhörigheten**, med sådana element som inkomst och yrke.

Bredband är ytterligare en bekvämlighet som bara överklassen kommer att ha nytta av. [165]

Den nya tekniken kommer säkert att öka klassklyftorna. Det vi ser redan idag mellan de som har och inte kommer nog ytterligare att ökas. En förutsättning för att följa med i utvecklingen är att man har tillgång till en dator och de är i dagsläget relativt dyra. [114]

Priset är över huvud taget av stort intresse. Förutom kostnaden för att skaffa den personliga utrustningen, som exempelvis datorer, spelar även avgiften för att utnyttja bredbandet en stor roll. Bland dem som i dag använder Internet via modem är förväntningarna stora på ett fast pris, och det kommer troligen att leda till att man använder Internet-tjänster mer.

Den sociala klasstillhörigheten påverkar också på så sätt att fler i högre klasser i dag arbetar i yrken där de redan använder informationsteknik på olika sätt. De har därför ett kompetensförsprång när det gäller att införliva tekniken i sitt privatliv.

Dock innehåller bredbandsutbyggnaden en intressant vinkel på klassfrågan. Det är i allmänhet lättare att ansluta hyreshusen i eller kring tätorter. Där kommer de boende att få snabbare och billigare tillgång till bredband än de som bor i villor. De lägre sociala klasserna kompenseras strukturellt, skulle man kunna säga. Men den allmänna meningen är att har man råd och intresse så kommer man att kunna skaffa bredbandsanslutning snabbt, även om man bor i en villa som är svår eller kostsam att ansluta.

I samband med andra aspekter på boende framstår frågan om landsbygd kontra tätort som viktig. Bland boende på landsbygden finns farhågor om att bredbandsutbyggnaden, liksom andra infrastrukturprojekt i samhället, kommer att dröja. Retoriken kring modern informationsteknik som en upphävare av fysiska avstånd ter sig mest som ett hån, särskilt med tanke på att framför allt lantbrukare ser stor potentiell nytta i en god digital infrastruktur.

Kompetensklyftan, som är den andra viktiga skiljelinjen, följer annars huvudsakligen föreställningen om olika generationer.

Själv tillhör jag ju inte IT-generationen. [035, kv. 69 år]

Har vi klarat att leva med den teknik vi haft till idag så kan vi nog klara det i framtiden också. Ska vi sluta att träffa våra vänner och bara ha kontakt över en sån där antenn? [075, kv. 80 år]

Jag tror att de största förlorarna i detta sammanhang är de äldre, typ äldre medelåldern och pensionärer som inte har den utbildningen. En del kan ju rentav inte använda en dator. För ungdomar är det ju så självklart det här med datorer. [051]

Märk att det inte handlar om faktisk ålder utan snarare om ett slags socialt konstruerad föreställning om 'de äldre' och 'IT-generationen'. Det finns exempel på pensionärer som tillägnat sig informationstekniken fullt ut och ser på generationsklyftan utifrån.

Intresset för bredband kommer inte att vara så stort för äldre människor som aldrig varit i kontakt med datorer. Det är väldigt synd för även de skulle kunna ha nytta och kul med datorer. [234, m. 66 år]

På samma sätt finns exempel på ungdomar som tar bestämt avstånd från informationsteknik, datoranvändning och samhällets tilltagande datorisering. Men samtidigt är det otvetydigt så att ungdomarna i större utsträckning gjort informationsteknik till del av sin vardag, både i skolan och på fritiden. SP-eleverna själva, som är mellan 18 och 19 år, ser mycket positivt på sin egen framtida användning av informationsteknik [0.79] att jämföra med intervjupersonernas neutrala hållning [0.21].

◈ **Svårbedömda effekter för Eksjö**

Bredbandsutbyggnadens effekter i Eksjö är ett omtvistat ämne. En del röster höjs för ett positivt scenario, där företagandet växer eftersom lokala företag kan stanna kvar och ändå nå sina marknader samtidigt som nya företag kan etableras tack vare en lämplig infrastruktur. Människor kan välja boende i Eksjö för naturskönheten, tryggheten och de låga priserna och samtidigt sköta arbeten på annan ort delvis på distans. Möjligheterna till högre (distans)utbildning och kvalificerade arbeten kan leda till att fler ungdomar väljer att bo kvar.

Det negativa scenariet som framträder handlar om att vissa tjänster som post och bank samt en del affärer försvinner från innerstaden. Utelivet minskar eftersom folk sitter hemma med sina datorer. Ungdomarna flyttar även fortsättningsvis från Eksjö för att studera, eftersom beslutet handlar minst lika mycket om att uppleva mer attraktiva storstadsmiljöer som att studera vissa ämnen.

> *Eksjö kommer att gå från att vara en håla till att vara en håla med bredband. [350]*

◈ **Lokalt inflytande kräver engagemang**

När det gäller lokalt inflytande och medbestämmande kommer bredbandsutbyggnaden i sig inte att ändra något väsentligt. I grunden handlar det om **folks engagemang**.

> *Om folket får mer inflytande beror på folket. Många har svårt att ta det ansvaret, orkar helt enkelt inte. Det fackliga engagemanget blir sämre. Det är framför allt svårt att få in ungdomar i politiken. [093]*

En annan viktig faktor är naturligtvis hur mycket de styrande väljer att arbeta för ökat medborgarinflytande.

> *Folket kommer få bättre information och bättre insyn i den vardagliga politiken inom kommunen, men det är nog också upp till politikerna hur mycket de låter folket vara med och hur mycket energi de lägger ned på det. [192]*

> *De herrarna som sitter i regeringen eller andra politiker tror att de vet allt och kan allt, så jag tror inte att vi kommer få större inflytande. Jag tror inte att vi vanliga människor kan komma och bestämma hur det ska vara, i vilket fall som helst så tror jag inte att vi kan vara med och påverka i slutänden ändå. [083]*

Om viljan finns kan dock bredbandsutbyggnaden medföra nya möjligheter som i sin tur leder till ökat intresse.

> *De som inte bryr sig idag kommer inte heller att bry sig då. Fast det borde bli lättare att påverka genom öppen dialog med till exempel kommunstyrelsen i vissa frågor. Detta skulle kunna väcka ett större intresse. Om man får mer och snabbare information så leder det till att man vill påverka mer. [171]*

Den demokratiska processen kommer att kunna öppnas och breddas. Mer information kommer att vara tillgänglig; insynen blir bättre. Genom lättare kontakt med fler människor kring

gemensamma intressen kan engagemanget bli större. Allt detta under förutsättning att det finns en delad vilja att utveckla processerna. Bredbandsutbyggnaden i sig medför inga förändringar, men erbjuder vissa redskap för förändring.

◈ **Vad är det som händer?**
Avslutningsvis framstår det som klart att informationen om vad som händer har varit bristfällig. Hur går det med bredbandsutbyggnaden? Vad kommer det att innebära för mig? Vad kommer det att innebära för Eksjö? Vad grundas besluten på?

Är bredband och Ekmansprojektet samma sak? [362]

BREDBAND I EKSJÖ 2005

Digitala medier har ett par inneboende egenskaper som skiljer dem från andra medier, och som är karakteristiska nog att starkt forma deras användningspotential. För det första främjar de **mediekonvergens**, där text, tal, bild, ljud, animation och video kan samdistribueras och integreras. För det andra är de **interaktiva**, både med avseende på personlig kommunikation och med avseende på produktion och distribution av egna medieprodukter (som t.ex. hemsidor i dagens webb).

Intervjuundersökningen visar på en stark tendens att betrakta framtidens informationsteknik som en utveckling av den medieseparation som råder i dag, där datorn är något annat än teven som är något annat än telefonen. Det finns också ett starkt drag av determinism, där de digitala medieprodukterna utvecklas och distribueras av någon annan. Vi finner alltså två grundläggande konflikter (mediekonvergens – medieseparation; interaktivitet – produktionscentralisering).

En önskvärd utveckling bör vara en där de inneboende egenskaperna hos digitala medier utnyttjas så väl som möjligt. Det leder alltså till slutsatsen att framtidsbilden som ska skisseras här måste lösa de två grundläggande konflikterna.

Att 'lösa' konflikterna betyder inte att röra sig hela vägen från medieseparation och produktionscentralisering till mediekonvergens och interaktivitet. En sådan ansats skulle bara leda till naiva, idealiserade föreställningar. En någorlunda trovärdig framtidsbild måste i stället vara ett fryst ögonblick från en pågående process, där element av bestående värde i nuläget konfronteras med nya idéer och möjligheter.

Konkret betyder det att Eksjö kommun 2005, på god väg in i sin bredbandsutbyggnad, kommer att ha stora inslag av medieseparation och centraliserad digital medieproduktion. Kabeln som sträcker sig in i uppskattningsvis sjuttio procent av hushållen i tätorten och femtio procent på landsbygden kommer naturligtvis att innehålla broadcast-produkter från multinationella mediekonglomerat. Där kommer att finnas Hollywood-filmer, BBC-dokumentärer och SvT-sport för beställning; musik från stora och små förläggare; internationella nätverksspel; detaljvaruhandel via elektronisk postorder; all webbens information och underhållning. Där kommer att finnas telefoni- och videokonferenstjänster, virtuella mötesrum och andra kommunikationskanaler. Där kommer att finnas åtkomst till arbetsgivarens och koncernens databanker och dokumentarkiv som möjliggör lokaletablering och hemarbete. Där kommer att finnas universitet och fortbildningsinstitut för distansstudier.

Allt detta kommer att användas som komplement till det vardagliga sociala livet som vi känner det i dag. I stort sett alla studier av datormedierad kommunikation i yrkeslivet, inom utbildningsväsendet och i hemmet visar nämligen att rädslan för en social utarmning

i samhället är ogrundad. Datorstött samarbete på distans i yrkeslivet kräver regelbundna fysiska möten och leder till ett ökat resande. Renodlat distansarbete för individen är möjligt bara för mycket små och specialiserade yrkesgrupper. Ungdomar som spenderar mycket tid på webben och i chattar har (åtminstone) lika stor social kompetens och lika stort umgänge som andra ungdomar. Den tid som spenderas 'på nätet' tas huvudsakligen från det mer socialt passiva teve-tittandet. Elektronisk handel passar utmärkt för vissa situationer och vissa typer av varor, närmast att jämföra med traditionell postorder, men inte alls för andra. Utbildning på alla nivåer kan göras mer flexibel, studentens eget ansvar för sitt lärande kan ökas med hjälp av digitala medier, men rena distansstudier kan aldrig bli särskilt mycket bättre än gammaldags brevkurser. Sammantaget pekar all tillgänglig information på att de digitala medierna kommer att komplettera eller berika de sociala aktiviteter vi ägnar oss åt i dag, inte ersätta dem.

Samtidigt kommer kabeln att stå till förfogande som redskap för **lokala initiativ**. De digitala mediernas egenskaper erbjuder en möjlighet för den som önskar att ta kommandot och trotsa determinismen. Teknikens införande ändrar ingenting i sig, men kan användas som medel för att uppnå andra mål. Och återigen är det möjligheterna till personlig kommunikation, nätverksskapande, utveckling och distribution av medieprodukter som bidrar till att förskjuta initiativet. Till skillnad från våra traditionella massmedier är digital kommunikation och medieproduktion inom räckhåll för praktiskt taget alla Eksjöbor, både ekonomiskt och tekniskt. Och vart och ett av de lokala initiativen är invävt i ett globalt nätverk, som kan ge den nödvändiga anknytningen till de större sammanhangen.

Det finns många sorters aktörer i Eksjö som skulle passa in i bilden 'lokalt initiativ i större kontext'. Nedan följer några exempel, som förhoppningsvis ska ge en känsla för hur grundtanken skulle kunna yttra sig i olika sammanhang.

◇◇◇ Antag att Smålandstidningen vill utnyttja sin kompetens inom mediearbete och informationsvärdering för att ge Eksjös invånare ett lokalt perspektiv på de digitala medierna. Varumärket SmT har tillräckligt stor lokal trovärdighet för att möjliggöra en sådan satsning. I det lokalt framställda startpaketet ingår 'portalen' smt.se på så sätt att när man packat upp sin nya utrustning och stuckit in kontakten i sitt nya bredbandsuttag är smt.se det första man ser. Den upplevs som en guide till det nya mediet, producerad av folk man känner igen och litar på. Här finns också sådana aktiviteter som kompletterar papperstidningen och kräver det digitala mediets egenskaper, exempelvis hearings och debatter kring nyhetsmaterialet. Ett socialt navigeringsstöd skulle ytterligare främja känslan av ett lokalt perspektiv.

◇◇◇ Antag att Eksjö kommun vill göra sitt inre arbete mer synligt för att på så sätt engagera medborgarna i större delar av beslutsfattandet. Nya format och procedurer skulle utvecklas för att behandla pågående ärenden på ett sätt som vore tillgängligt för den intresserade medborgaren utan specialkunskaper i kommunal förvaltning. Bland annat skulle kommunens medarbetare som personer, deras bedömningar och deras beslutsunderlag lyftas fram. Centralt är funktioner för att uppmärksamma medborgare på att de intresserar sig för samma kommunala frågor. När sådana tillfälliga intressegrupper uppstår finns kanaler för att deras gemensamma insatser ska stå i förbindelse med kommunens pågående handläggning.

◇◇◇ Antag att ett antal mindre företag i Eksjö beslutar sig för att tillsammans erbjuda en mer komplett tjänst. Utåt kan de marknadsföra sin tjänst som en sammanhållen helhet, både på den lokala och (framför allt) den större marknaden. Internt uppnår de nödvändig samord-

ning genom att arbeta i samma administrativa och tekniska informationsinfrastruktur. Komponenter som saknas lokalt kan antingen kopplas in på distans eller nyetableras i Eksjö, då marknadskunnandet och affärskontexten redan finns på plats. Exempelvis kunde ett skogsbolag, ett sågverk, ett snickeri, ett husföretag, ett transportföretag och en mäklarfirma gemensamt kunna erbjuda tjänsten nytt villaboende.

◈◈◈ Antag att landstinget godkänner att en vårdcentral i Eksjö specialiserar sig på arbetsskador och skadeprevention, som ett led i att profilera spetskompetenser inom länets sjukvård (men utan att för den skull mista grundkompetensen inom andra vårdområden). Vårdcentralen utvecklar ett förebyggande utbildningspaket i samarbete med företagshälsovården. I paketet ingår utbildningstillfällen på arbetsplatsen, plus ett multimedialt studiematerial för fortsatt preventiv egenvård. Studiematerialet är främst inriktat på kontorsarbetare och datorarbete. Efter undersökningar av patienter med kontorsarbetsskador kan vårdcentralens personal konsultera experter runt om i landet inom ramen för ett generellt samarbetsavtal. Konsultationerna behandlar videofilmer och röntgenbilder av den aktuelle patienten.

◈◈◈ Antag att en hårdrockintresserad yngling i Eksjö vill vidga sin krets av likasinnade. Han startar ett fanzine på svenska byggt på engelskspråkigt material och musik som han hämtar från webben. Perspektivet är utpräglat lokalt och det handlar mycket om lokala repetitioner, spelningar och fester. Den lokala läsekretsen vidgas till ett par hundra personer efter ett samarbete med smt.se. Några ur läsekretsen träffas i samband med en improviserad bandtävling, får vetskap om repetitionslokalen med låneinstrument, och bildar ett nytt band. Grunden är lagd för en 'community' av hårdrockintresserade i Eksjö.

Exemplen ovan kan bara lyckas om det finns en intresserad 'publik'. Smålandstidningens läsekrets måste finna värde i de tjänster som smt.se erbjuder. En viss andel av medborgarna i Eksjö kommun är tillräckligt intresserade av någon specifik kommunal fråga för att engagera sig när tröskeln görs lägre med hjälp av digitala medier. De sammanslutna småföretagen har identifierat en marknad som faktiskt visar sig finnas. Och så vidare. Det viktiga här är inte om just de här fem exemplen är vad som ska göras, utan att de illustrerar hur digitala medier kan möjliggöra lokala initiativ i en större kontext.

Sammanfattningsvis kommer en Eksjöbos användning av digitala medier omkring 2005 att bestå till kanske nittio procent av konsumtion av globalt producerade tjänster och medieprodukter. De resterande tio procenten spenderas i något lokalt initiativ, som mer eller mindre aktiv deltagare. På längre sikt är strävan att fördelningen ska förskjutas ännu mer mot mitten av skalan, enligt förhoppningen att ett lokalt engagemang som är tillfredsställande och berikande leder till större engagemang.

VÄGEN VIDARE

Den framtidsbild som tecknas ovan är, som synes, framför allt beroende av de lokala aktörernas initiativ och medborgarnas engagemang. De globala medieprodukterna i den första delen av beskrivningen kommer att beröra Eksjöborna i en utsträckning som bestäms av 'marknadens logik', vad det nu betyder. Där har vi inte särskilt stort inflytande. Däremot bestämmer vi själva hur stort inslaget av lokala initiativ ska vara. De konkreta exempel som ges ovan är bara illustrationer, men tanken som de ska illustrera är viktig: det kommer att finnas förutsättningar att gripa initiativet lokalt, om vi vill och orkar.

Varje aktör har att forma och genomföra sin egen process. Det gäller även kommunen, som i grunden skulle kunna ompröva sitt sätt att arbeta med och för kommuninvånarna med anledning av möjligheter i stil med de som skisseras ovan.

Dock har kommunen i det här sammanhanget ytterligare en roll, som det oegennyttiga samhällsansvarets bärare. Om man finner att fokuseringen på lokala initiativ är önskvärd, så bör arbetet inriktas på att skapa förutsättningar för de aktörer som vill göra något.

Gemensamt för de lokala initiativen är att de kommer till därför att någon lokal aktör vill något. De kan inte regleras fram eller styras uppifrån. Frågan om hur engagemanget uppstår och kan främjas ligger utanför den här rapportens ram, men däremot är det intressant att se på vilka förutsättningar som måste finnas utöver engagemanget för att de lokala initiativen ska kunna äga rum.

En viktig förutsättning är att aktören **vet tillräckligt mycket** om digitala medier och deras egenskaper för att över huvud taget komma på sin tanke. Nya idéer uppstår ju inte deduktivt ur existerande behov och opåverkat av möjliga lösningar, utan det handlar nog framför allt om inspiration från existerande exempel.

Det måste naturligtvis finnas **teknisk åtkomst** till digitala medier. Aktören måste ha det, och även hennes tänkta deltagare.

Dessutom måste de tänkta deltagarna i ett lokalt initiativ ha tillräckliga **brukskunskaper** för att kunna, våga och vilja utnyttja de digitala medierna för sina ändamål. Det är nog inte sannolikt att de mer interaktiva tillämpningarna kommer att kunna användas helt utan förkunskaper, i alla fall inte inom överskådlig tid.

Slutligen krävs ett visst **produktionskunnande** för att skapa de digitala medieprodukter som är en del av varje lokalt initiativ. Det handlar inte bara om att tekniskt framställa och distribuera en medieprodukt, utan minst lika viktigt är det 'redaktionella' och entreprenöriella kunnande som krävs för att det lokala initiativet ska slå rot och växa i önskad utsträckning.

Sättet att skaffa de nödvändiga förutsättningarna varierar för olika aktörer.

Förkunskaperna om digitala medier, och speciellt exempel och idéer som i någon mening är förebildliga, finns naturligtvis inom respektive område. När det till exempel rör sig om kommunens initiativ i exemplet ovan så kan man förmoda att personer inom kommunen har kännedom om liknande experiment i andra kommuner, i Sverige eller utomlands. IT- och mediebranscherna besitter också en del sådana förkunskaper i sin egenskap av leverantörer eller materialkunniga. Inte minst viktig är möjligheten att inspireras av idéer från andra områden. Exempelvis kanske kommunen skulle kunna få många goda idéer av att studera föreningslivets användning av digitala medier. För att förmedla sådana förkunskaper spelar nyhetsmedierna en central roll.

Teknisk åtkomst säkerställs huvudsakligen genom Eksjö Energi Elits pågående utbyggnad av bredbandsnätet till kommunens hushåll, företag och myndigheter. Man kan också föreställa sig tredje parter som framställer rimligt billiga konsumentprodukter för bredbandsanslutning i svårtillgängliga områden. Leverantörerna inom digital paketförmedlad mobiltelefoni ('UMTS') kan i princip spela en roll, men tidsskalan är troligen ganska lång. Offentliga arrangemang som bibliotek eller datacaféer spelar förmodligen också en viktig roll för åtkomsten i ett övergångsskede.

Brukskunskapen har vissa grupper mer eller mindre gratis, t.ex. via skolan eller sina arbeten. Andra står i dagsläget långt ifrån att kunna utnyttja de digitala medierna för interaktivt vardagsbruk. Här kan man fråga om det är ett samhällsansvar eller en marknadsmöjlighet att erbjuda sådana kunskaper, eller den enskildes angelägenhet att tillägna sig dem. Svaret ligger förmodligen i en kombination: det kommer att finnas

samhällsfinansierade utbildningsmöjligheter men också studieförbund och kommersiella utbildningsföretag som erbjuder sina tjänster. I det här sammanhanget är det också värt att uppmärksamma de extremt småskaliga insatser som kan vara delar av att forma ett lokalt initiativ. Den hårdrockintresserade ynglingen ovan, till exempel, kommer säkert högst handgripligen att utbilda de kompisar som han vill ska ta del av fanzinet och de andra digitalt medierade aktiviteterna han drar igång.

Produktionskunnandet finns i dag huvudsakligen i IT- och mediebranscherna, samt i interna IT- och informationsavdelningar på större företag och myndigheter. De kommer också i ökande utsträckning ungdomarna till del genom skolan eller genom eget lärande. Här finns på motsvarande sätt öppningar både för samhällsfinansierade, kommersiella och extremt lokala utbildningsinsatser.

Vi finner alltså att det finns två områden utöver den tekniska åtkomsten där kommunen skulle kunna göra en värdefull insats som representant för samhällsansvaret. Det gäller dels att öka brukskunskapen om digitala medier bland medborgarna, dels att öka produktionskunnandet. Speciellt viktigt är det för de medborgare som befinner sig på fel sida om kompetensklyftan. Hur det ska göras, om det alls ska göras, är en fråga som kräver vidare analyser för att besvara.

REFLEKTION

Som man lätt inser kan framtidsbilden som presenterades ovan inte härledas logiskt ur de empiriska resultaten. Steget från undersökning av nuläge till skildring av ett önskvärt läge är en designhandling med allt vad det innebär. Framför allt innehåller det steget ett stort mått av personliga värderingar när det gäller vikten av lokala initiativ. Inställningen att det finns en överordnad teknikutveckling som driver samhällsutvecklingen är i princip alltid olycklig, men dubbelt olycklig när det gäller digitala medier. Global kommunikation och globala medieprodukter är egentligen inte särskilt relevant, särskilt inte om vi tänker i termer av regional utveckling. Om vi är mediekonsumenter i största allmänhet så spelar det ingen större roll var vi bor eller vilka vi känner samhörighet med. Lokal kommunikation och lokala initiativ i en större kontext är ytterst relevant.

Att det inte finns någon logisk slutledning mellan nuläge och önskat läge betyder inte att kopplingarna helt saknas. Tvärtom är det centralt att de kopplingarna görs tydliga. I det här arbetet består kopplingen huvudsakligen av motsättningen mellan teknikdeterminismen i nuläget och de digitala mediernas interaktivitet. Den framtidsbild som presenteras ska vara en trovärdig vision av hur determinismen och produktionscentraliseringen börjar luckras upp genom lokala initiativ, utan att förfalla till naiv idealism.

Ett annat sätt att förhålla sig till resultaten av den empiriska undersökningen hade varit att betrakta bredbandet som en bredare kanal till omvärlden, där det intressanta finns. Med ett sådant perspektiv skulle framtidsbildens fokus läggas på snabb och bra åtkomst till allt det intressanta för alla Eksjöbor. Det hade inte varit svårt att fastna för en sådan slutsats, med tanke på att det är det dominerande synsättet både bland Eksjöbor i dag och i samhället i stort (jämför till exempel centerpartiets ’digitala allemansrätt’).

Vi hävdar dock att det är rätt att gå bortom bilden av bredbandet som en kanal till den intressantare omvärlden. Om målet är regional utveckling måste det vara mer intressant att fokusera på det lokala engagemanget. Digitala medier har ett par specifika egenskaper som öppnar nya möjligheter. Vi har ovan försökt gestalta hur sådana möjligheter skulle kunna te sig.

Är det då klokt att förespråka satsning på lokala initiativ om inte viljan finns? Vår undersökning av nuläget pekade ju tydligt på att Eksjöborna ser sig själva som konsumenter snarare än aktörer i relation till digitala medier. Vi menar att det är klokt, och att det rådande synsättet främst beror på vilka personliga erfarenheter man hittills haft av IT-användning. Bristande kunskaper om de digitala mediernas möjligheter i ett samhällsperspektiv gör det svårt att efterfråga något annat än ett nytt massmedium. Ett av de prioriterade områdena i en eventuell satsning på lokalt engagemang måste vara att avhjälpa den bristen.

TACK TILL...

Vi vill tacka alla intervjupersoner som delade med sig av sin tid och sina synpunkter. Vi vill också tacka referensgruppen som bidrog med värdefulla synpunkter på arbetet: Jürgen Beck, Christina Bråkenhielm, Niclas Ekdahl, Johan Hedberg, Sten Janér, Johnny Karlsson, Tommy Klaar, Anders Pansell, Ola Stålebrink och Bo Thorsander.

Bredband 2005: intervjumaterial

25 oktober 2000

Totalt har vi elva berättelser om vardagsanvändning av IT- och bredbandstjänster i Eksjö år 2005. Varje berättelse har en ingress och en huvudtext. Välj den berättelse som din intervjuperson har störst möjligheter att leva sig in i. Låt honom eller henne läsa huvudtexten. Intervjua därefter enligt intervjuguiden. Ingressen ska inte läsas av intervjupersonen utan är till för att du ska kunna svara på eventuella frågor och rikta in din intervju på det viktigaste.

sammanställt av
Jonas Löwgren, Animationens hus
tel 0381 17850 mobil 07039 17854
jonas.lowgren@animationenshus.eksjo.se

1. INGRESS

Josephine Gustafsson josephine_g@hotmail.com
Cecilia Alm cissialm@hotmail.com
Emmy Spaak emmyspaak@hotmail.com
Lina Brigner lina_b@hotmail.com
Kim Olsson kimpa82@spray.se

1. EN VANLIG DAG I FAMILJEN SVENSSONS LIV

Väckarklockan ringer kl: 06.00 då timern sätts igång och badkaret tappas upp med vatten. Rolf tar dagligen ett bad och under tiden läser han nyheterna på datorskärmen som finns på väggen i badrummet. Efter det samlas familjen vid frukostbordet då kaffet är färdigbryggt och brödet rostat, självklart sker även detta automatiskt. När Rolf och Anita ätit beger de sig till sina arbeten.

Förutsättningarna för att automatiken ska fungera är datorn i huset som är kopplad till ett bredband så man kan sköta det mesta i hemmet även från en annan dator någon annanstans.

När Anita kommer till jobbet sätter hon på datorn. Hon loggar in på sitt utrymme genom att datorn läser av hennes fingeravtryck. Idag ska hon kolla upp en patient son var där förra veckan. Hon kollar igenom proverna och röntgenplåtarna för att vara säker på sin diagnos. Hon måste tyvärr ställa diagnosen cancertumör. Så Anita skickar ett meddelande till patienten om ett återbesök.

Klockan är nu 07.00 och Rolfs röst ekar i beväringarnas rum där de ligger och sover. Beväringarna tittar på skärmen och blir beordrade av Rolf att vara uppställda kl: 07.15 utanför rummen. Senare under dagen har Rolf möjlighet att jobba hemma genom sin dator. Han kan då leda flera lektioner samtidigt. Då ser de honom genom en skärm.

Lisa har sovmorgon idag och sitter hemma och kollar på nyheterna när ett meddelande avbryter att bussen är försenad. Vad skönt, nu kan hon ta det lugnt. Nästa dag är det arbete hemifrån som gäller, då sitter hon vid datorn och får instruktioner av läraren. Hon tycker bättre om att jobba så här för då kan hon dela upp arbetet under hela dagen.

2. INGRESS

Av: Rebecca, Louise, Tor, Martina och Malena

2. FAMILJEN SÖRENSSON

Det är årets första höstdag och Inga-Britt huttrar lite när hon stiger ur sängen. Hon går ut i köket och ska plocka fram frukosten. Datorn på kylskåpet visar vad som finns och vad som håller på att ta slut. Snart sitter alla sex familjemedlemmarna vid köksbordet och äter frukost. Pappa Per-Olof 55, mamma Inga-Britt 52 och barnen Johan 15, Claes 17, Magnus 19 och Klara 22. Idag är det 25 år sedan Per-Olof och Inga-Britt startade Sörenssons åkeri och tack vare teknikens framgång och Per-Olofs intresse har åkeriet blivit ett av de mest framgångsrika i Jönköpings län.

Efter frukost splittras familjen och alla börjar att arbeta på sitt håll. Per-Olof och Inga-Britt går in på kontoret och sätter sig framför varsin dator. Per-Olof börjar med att kolla dagens ordrar. Sörenssons ingår i ett nätverk mellan olika budbilsföretag i Jönköpings län. I detta nätverk ser Per-Olof hela tiden vilka företag som har något att hämta och han kan också se var hans egna bilar befinner sig. Han sitter alltså hemma och bestämmer jobb för de olika bilarna.

Sonen Magnus jobbar just nu inom företaget och kör själv budbil. Han sätter sig i bilen och får på sin dator som är kopplad till kontorets nätverk upp förmiddagens ordrar. Han ser att hans första beställning kommer från kontorsspecialisten och tack vare det inbyggda kartläsarsystemet hittar han dit snabbt och lätt. När han kommer till ett företag knappar han själv in ett ordernummer och sitt eget bilnummer för att komma in på lagret. Sedan skickas följesedlar automatiskt hem till Inga-Britt på kontoret som skickar fakturorna vidare till respektive företag.

Under tiden har Johan och Claes kommit igång med sina hemuppgifter som skickats direkt från deras lärare via email. De får hemuppgifter två dagar i veckan så att de kan sitta hemma vid datorerna och samtidigt ha kontakt med lärare och andra klasskamrater.

På eftermiddagen blir det för Johan och Claes ändrade planer. De såg på datorn genom Mariannelunds lokal TV-nät att kvällens fotbollsmatch är inställd på grund av dåligt väder. På kvällen tittar familjen på OS. Johan och Magnus tittar på handbollsfinalen medan övriga familjen föredrar simning. Under simfinalen kommer det upp ett meddelande på skärmen. Det står att omröstningen angående fritidsgården Furans nedläggning påbörjas samma kväll. Detta är en stor fråga i Mariannelund just nu och alla innevånare i Mariannelundsbygden har möjlighet att säga vad de tycker. Omröstningen genomförs genom dator, mobiltelefon, TV eller på traditionellt sätt i Furulundsskolans matsal.

3. INGRESS

Berättelsen handlar om familjen Larsson som bor i en villa i Eksjö. Pappa Ola, 34 år är läkare och jobbar på höglandssjukhuset. Mamma Marie, 37 år är utbildad sjuksköterska, men är för tillfället mammaledig. De har två barn Maja 3 år och Fredrik 1 år. Familjen är höginkomsttagare och har i grunden en förmögenhet. Familjens intresse är att resa.

Hemmet har mycket teknik som familjen använder sig flitigt av. Kanske inte lika mycket för funktionsdugligheten som för statusaspekten i det hela.

Jonas Andersson [dc1234@hotmail.com] Sp3a
Emma Färg Sp3b
Hanna Wernborg Sp3a
Camilla Pedersen Sp3b
Anna Johansson Sp3a

3. EN VANLIG DAG MED FAMILJEN LARSSON

Tidigt på morgonen väcks Ola och Marie av att fickdatorn de har bredvid sängen, Ola är läkare och har bakjour denna helgen. Han blir informerad om att han har ett akut fall inne på sjukhuset och slänger sig genast ut i bilen. Genom att mata in sin personliga kod så kopplas han upp på sjukhusets intranät. Medan han kör så får han information med exakta detaljer om patienten i fråga. När han får fram röntgenbilderna på skärmen, inser han genast att han behöver experthjälp, han ber personalen att rulla in storbildstv:n i operationssalen och koppla upp en länk till närmsta expert. Även röntgenbilderna skickas iväg till experten. Ola anländer till sjukhuset och börjar genast konferera med experten via bildtelefonen. Efter att ha haft en noggrann genomgång av olika detaljer i fallet, kan Ola själv genomföra operationen. Tack vare det snabba och smidiga informationsbytet behövde inte patienten flyttas till annan ort.

Ola sätter sig nu på sitt arbetsrum och rapporterar muntligt in nya detaljer i journalen, via datorn, han kompletterar sedan journalen med videoklipp från operationen. Arbetet med fallet är nu genomfört och han återvänder hem.

När Ola gett sig iväg, hörde Marie att barnen Maja och Fredrik också vaknat. Maja har satt på TV:n och valt att titta på Pingu, Fredrik har kuddkrig med sig själv. Marie går ner till köket för att sätta fram frukost. På kylskåpet sitter det en skärm som just nu meddelar vädret för dagen och i bakgrunden rullar husstatusen. Hon ser att Ola i brådskan glömt att släcka i garaget så hon klickar på touchscreenen in sig på belysningsmenyn och släcker. Eftersom hon märker att det ska bli bra väder idag, så sätter hon på vattenspridarna ute i trädgården. Hon hämtar ner barnen för frukost. Under frukosten så passar hon på att genom kylskåpsdisplayen beställa hem varor som hon saknar från affären. En timme senare står varorna utanför dörren.

Telefonen ringer och hon kopplar upp den på stora skärmen i vardagsrummet. Det är hennes mamma som ringer, hon vill visa den nya tröjan hon köpt. Samtalet fortsätter, och under tiden kommer Ola hem. Han slänger sig utmattat i soffan och slår på TV:n. Med hjälp av TV:ns tangentbord väljer han att titta på ett reseprogram och söker samtidigt efter billiga resor på nätet, eftersom familjen bestämt att man snart borde satsa på en resa. Dagen går och det är läggdags. Ola aktiverar nattventilationen och ställer belysningstimern så att allt ljus ska stängas av om en kvart. Innan han till slut går och lägger sig kollar han snabbt sina aktier. Lyset släcks och det är natt.

4. INGRESS

I berättelsen får vi följa med Patrik Larsson 27 år, och Sanna Andersson 23 år under en helt vanlig vardag. De bor i en villa i Lyckeberg utanför Eksjö. Sanna extraknäcker som kassörska samtidigt som hon studerar till sjuksköterska, och Patrik arbetar som en kringresande IT-konsult. Vi får en inblick i hur bredbandet kan påverka ett ungt pars liv. Och vi vill visa att man fortfarande kan bo kvar i en småstad i framtiden, även om man har ett distansarbete och ens utbildning är förlagd till en annan ort.

Annelie Johansson
Linda Wisén
Elinor Persson
Emilie Gustafson
Johanna Axell

4. EN DAG I SANNA OCH PATRIKS LIV ÅR 2005

Väckarklockan: ”God morgon Patrik, klockan är nu 7.00 och det är tre timmar kvar tills ditt flyg till huvudstaden avgår från Axamo”. Patrik vänder sig om och klappar försiktigt Sanna på axeln. ”Sanna, väckarklockan har precis talat så jag tror att ditt bad snart är klart”. Sanna tar på sig badrocken och går mot badrummet, under tiden muttrar hon: ”Jag sa ju till dig att du skulle programmera om datorn så att vattnet inte skulle gå igång samtidigt som väckarklockan”.

Klockan är nu 8.15 och Patrik har precis åkt iväg till flygplatsen. Sanna sätter sig vid köksbordet för att äta frukost samtidigt som hon tar del av dagens nyheter via den nyinstallerade väggdatorn. Det tar ett par minuter innan hon hittar den kanal som passar henne bäst. Samtidigt sitter Patrik i bilen på en parkeringsplats utanför flygplatsen. Han pratar med sin chef i Umeå via sin bildtelefon om dagens program. Dagens första uppgift är att informera gymnasieelever om vad en IT-konsult som Patrik egentligen sysslar med.

Sanna är ledig från sitt arbete som kassörska i snabbköpet, men det blir ändå en fullspäckad dag. Sanna ska nämligen sy en balklänning till sin kusin Sara i Tyskland som tar studenten till sommaren. En detalj på klänningen har gjort arbetet problematiskt, och Sanna måste få kontakt med henne omedelbart. Hon går in på datorn och söker efter Sara. Samtidigt piper det på Saras dator, och Sanna har fått tag på henne. Hon förklarar problemet för Sara och hon lovar att hon ska kontakta Sanna igen när skolan är slut för dagen.

Sanna känner sig lite hungrig och beslutar sig för att göra lite mat. Samtidigt ber Sanna datorn i väggen att ta fram lite uppgifter om Mexico, eftersom Patrik ska åka dit inom jobbet, och Sanna får chansen att följa med. Datorn börjar prata under tiden Sanna äter sin portion med pytt i panna, och hon får veta precis det hon undrade över.

Nu är klockan 17.00 och hon kommer på att hennes direktsända, teoretiska del av utbildningen via datorn till sjuksköterska börjar. Hon hämtar papper och penna och sen sitter hon som fastklistrad. När utbildningen är slut upptäcker hon att Sara är on-line, så hon passar på att diskutera midjemåttet på klänningen som de inte hann tidigare på dagen. Sedan ber hon henne skicka en bild på hur hon vill ha skärningen i midjan. Sara skickar snabbt över mönstret och Sanna tackar för hjälpen. Hon lägger det åt sidan och konstaterar att hon inte hinner göra något med den idag, utan får fortsätta en annan dag.

Nu kommer Patrik hem från Stockholm, och lovar Sanna att han ska laga en riktig kalasmiddag, han frågar datorn om den har några bra tips. Efter en delikat middag sjunker de ner i tv-soffan och börjar resonera om vad de ska titta på.

5. INGRESS

Familjen består av : Kristina 45 år sjuksköterska. Peter 48 år förman Ingarps trä halvtid, resten av tiden ägnas åt gården och lantbruket. Jonas 21 år är i Australien med sin flickvän i ett halvår. Maria 19 år söker lägenhet i Jönköping för att plugga på bibelskola. Familjen bor i Brotorp, en medelstor gård belägen i närheten av Värne. Vi har velat skildra en vanlig eftermiddag hos den familj vi har. Hur tekniken spelar in i familjelivet.

Gjort av: Karl-Fredrik Bromander, Hampus Wixe, Frida Johansson, Hanna Ragnarsson och Lisa Isaksson.

5. EN EFTERMIDDAG I FAMILJEN ANDERSSONS LIV

Familjen Andersson består av mamma Kristina 45, pappa Conny 48, sönerna Niklas och Jonas 15 respektive 21 och dottern Maria 19.

Familjen bor ca 2 mil från Eksjö i närheten av Värne. Brotorp som familjens gård heter är medelstor.

Kristina har jobbat på Höglandssjukhuset i Eksjö i 22 år och nu är hon läkarsekreterare på avdelning 16. Peter jobbar halvtid som förman på Ingarps Trävaror. Resten av tiden spenderas på familjens gård. Niklas går i åttan på Prästängsskolan. Jonas är på resa i Australien och Maria ska börja läsa på bibelskolan i Jönköping.

Fredag eftermiddag:

Kristina sitter och skriver rent en remiss när det börjar blinka i datorns högra hörn. Hon klickar i hörnet och får upp ett meddelande på skärmen från en av avdelningens läkare. Läkaren undersöker en patient och undrar om patientens journal finns med i den riksomspännande journaldatabasen. Kristina loggar in med sin personliga kod och finner patientens journal. Hon vidarebefordrar journalen till läkaren som får upp den på sin skärm och Kristina återgår till skrivandet.

Peter skulle ha jobbat nattskiftet på Ingarps trä men var tvungen att stanna på gården eftersom en ko skulle kalva. Under dagen har Peter haft kontakt med arbetarna i fabriken och har fått klartecken att allt är klart och det är bara att köra i gång arbetet. Via datorn med kameror och mikrofoner har han ständig kontakt med arbetarna och kan övervaka arbetet på ett säkert sätt.

Niklas sitter och pratar med sin kompis genom sin minidator och smider planer för kvällen. Eftersom de ska in till Eksjö och gå på disko kollar de upp vilka snabbtågstider som passar dem bäst. Den elektroniska tågtidstabellen uppdateras ständigt.

Maria sitter med en handdator och skriver ett svarsmail till Jonas i Australien, som för övrigt skrev att han mådde bra.

Så här kan det alltså se ut i en vanlig familjs vardag år 2005.

6. INGRESS

Familjen Milosewich består av pappa Ashmed (54), mamma Seka (46), Arton (22), Hamed (18) och Edina (16).

Ashmed är arbetslös och hans fru Seka jobbar som städerska på sjukhuset. Arton jobbar på Konsums distanslager och hans yngre bror Hamed går tredje året på handelsprogrammet, deras syster Edina går barn och fritidsprogrammet, och praktiserar 1-2 ggr i veckan på ett dagis.

På kvällarna undervisas Ashmed och Seka i svenska genom webben. På fritiden är Ashmed fotbollstränare, Seka tar hand om hushållet och umgås med sina väninnor. Arton och Hamed spelar båda fotboll och Arton spenderar också en hel del tid med sin flickvän Emma. Edina umgås med sina kompisar på sin fritid.

Vi vill visa hur en familj som inte har så god ekonomi kan få användning av bredband.

Karin Allgurin
Sandra Claesson
Anna Johansson
Maria Karlsson
Christian Ribbefors

6. BREDBAND HOS MILOSEWICH

Året är 2005 hemma hos familjen Milosewich.

Dataröst: Klockan är nu 7.30 och det är dags att stiga upp. Det är en vanlig morgon hos familjen Milosewich. Ashmed (54) vaknar nu av datarösten som berättar vad som står på schemat under dagen. Just idag ska han betala familjens räkningar och förhandla med en bankman om ett lån. Detta görs via bredband genom webbkamera. När han kommer upp till datorn sitter redan sonen Hamed (18) där i fullt bestyr med skoluppgifter. Hamed får sina skoluppgifter via datalänk. Han kan även kontakta läraren via webbkamera om problem uppstår. Hamed sköter skolan från hemmet två gånger i veckan.

Mamma Seka (46) jobbar som städerska på sjukhuset. Hon har vid denna tiden redan varit på jobbet ett tag. Under fikarasten får hon reda på vart hon ska städa någonstans. Informationen får hon av sin städmaskin. Den har en röstdator inprogrammerad på sig som känner av ostädade ytor.

Arton (22), son till Seka och Ashmed, jobbar på Konsum, som är en distans butik för Jönköpings län. Han håller just nu på att paketera varor till Fru Johansson. - pip, pip, meddelande på datorn. En beställning på gång. Det är familjen Fredriksson på Lingonstigen 12 som vill ha sina dagliga varor. Arton sätter sig på sin varutruck och slår på GPS:en (ett navigationssystem). Denna talar om för honom vart i lagret han skall åka för att få tag på de varor han skall ha.

Dottern i familjen Edina (16) är på sin praktikplats, ett dagis. På lunchrasten sätter hon sig ner för att försöka nå sin lärare via bildtelefon, för att utvärdera dagen. Detta gör hon dagligen under praktiktiden.

Under kvällen samlas familjen i hemmet och samtalar om dagen som varit. Mamma Seka och pappa Ashmed sätter sig snart vid datorn, som är direktuppkopplad (ingen onödig väntetid för uppkoppling). Detta gör de varje kväll. Dels för att informeras om vad som händer i världen och dels för att bli undervisade i svenska. Undervisningen sker via webbkamera med en lärare i Stockholm. Detta fungerar väldigt bra eftersom bredband och datorn hela tiden uppdaterar den senaste informationen snabbt. Så snart föräldrarna är klara, tar ungdomarna plats vid datorn. De har inget planerat inför kvällen så de tänker titta på en film. De väljer ut vilken film de vill se. Laddar sedan hem den snabbt och enkelt via en MP3-fil till datorn.

Detta är några exempel på hur bredband och ny teknik kan förändra vardagslivet.

7. INGRESS

Användare: Robert Johansson, 20 år
Sysselsättning: Värnpliktig, Eksjö
Boende: Regementet under veckorna, hemma eller hos flickvännen på helgerna
Familj: Flickvän i Mariannelund och familj i Västervik
Intressen: Fotboll

Grundtanke med berättelsen: ”En värnpliktigs användning av bredband, inom militären och privat.”

Bakgrundsinformation: Internationellt samarbete inom militären

Eftersom Sverige är ett neutralt land, som kommit långt inom utvecklingen av minröjning, har kontakterna med FN tätnat år 2005. Ett samarbete har ingåtts som innebär att svenska soldater ofta får åka till krigsdrabbade länder och plocka bort minor. Samarbetet mellan de svenska regementena har också fördjupats, man har bland annat en storövning en gång om året, och däremellan håller de kontakt med varandra via militärernas eget bredbandsnät.

Simon Lindell
Joakim Andersson
Jennie Rosén
Jenny Fransson
Jenny Knutsson [knutssonjenny@hotmail.com]

7. VPL ROBERTS ANVÄNDNING AV BREDBAND ÅR 2005

Robert vaknar med ett ryck klockan sex på morgonen av att nattvakten kommer in och vrålar att det är dags att gå upp. Robert stiger motvilligt upp ur sängen och klär på sig. Han går ut i korridoren och knappar in sitt personnummer på den stora skärmen som har ersatt den gamla anslagstavlan. Hans sysslor för dagen radas upp. Idag är det fredag och efter frukost är det skjutövning på Ränneslätt. Därefter är det middag och på eftermiddagen ska han ut till minröjningscentret, för att bli informerad om de nya datorerna och detektorerna.

Robert loggar ut sig och går till matsalen. Efter en rejäl frukost åker han med sin grupp till Ränneslätt. Officer Bergström knappar in gruppens nummer på sin mini-handdator och informerar om hur var och en sköt sist. Hon förklarar för Robert, som inte var på förra skjutövningen, hur det nu fungerar. Numera används inte vanliga kulor utan ”strålar” som en mätare på skjuttavlan läser av. Skjuttavlan i sig är kopplad till en dator som sparar skjutresultaten. Strålarna är bättre mot miljön än vanliga kulor och låter inte lika mycket.

Robert är nöjd med sitt resultat efter övningen och åker tillsammans med de andra till matsalen för att äta middag.

Efter middagen åker Robert ut till minröjningscentret och får information om de nya datorerna och detektorerna. Informationen är hemligstämplad men allt har blivit mycket effektivare med bredband. Nu har man till exempel möten via internet med andra regementen i Sverige och med FN, som man har utvecklat ett nära samarbete med.

När Robert kommer tillbaka till regementet tar han upp sin mobiltelefon och ringer till sin flickvän Sara. Hon svarar inte så Robert filmar sig själv med den lilla videokameran på mobilen och talar om när han kommer till Mariannelund. Han lägger ner mobilen i fickan, nöjd över att han fått den i studentpresent.

Robert går ner till busstationen och sätter sig på bussen till Mariannelund. När han kommer fram går han hem till sin och Saras lägenhet. Han sjunker ner i soffan och sätter på tv:n. Han funderar lite på vad han är sugen att se. Hans stora intresse är fotboll så han knappar in det på tv-tablån och får fram vilka fotbollsmatcher som visas under kvällen. Det visas sju stycken matcher. Han bestämmer sig för att se matchen mellan Chelsea och Arsenal.

8. INGRESS

Petra Johansson, 32 år, med två barn, Sara 7 och Göran 5. Hon har ett eget företag och bor centralt i en lägenhet i Eksjö stad.

”TV:n som barnvakt.” Ensamstående mamma som använder bredband för att förenkla den jobbiga vardagen. Berättelsen speglar också vissa aspekter av den framtida skolan.

Martin Annander [entomophobiac@hotmail.com]
Joakim Nordqvist
Emelie Lindberg
Erika Samuelsson
Helena Fridh

8. PETRA OCH HENNES BARN

Petra Johansson är en ensamstående mamma på 32 år med två barn. Göran är 5 och går på dagis. Sara är 7 år och går i första klass. Petra äger en souveniraffär, där hon arbetar ensam. De bor centralt i Eksjö i en lägenhet.

Petra kommer hem från jobbet en helt vanlig fredagkväll. Där hemma väntar morfar med barnen. Han brukar ställa upp och hämta barnen på dagis eftersom Petra har långa arbetsdagar. Barnen är ivriga att berätta vad de har gjort under dagen.

Sara berättar att hon har lärt sig bokstaven K. Det har hon gjort på läroboksförlagets databas, som innehåller läromedelsprogram som skolan får tillgång till för en månatlig kostnad. På samma ställe har hon räknat matte och hennes kompis har skrivit en liten saga, för hon kunde redan hela alfabetet när hon började skolan.

Göran har som vanligt varit på dagis hela dagen. Han har lekt, spelat bandy och spelat dataspel. Idag har han prövat att pussla på samma databas som Sara lärde sig bokstaven K. Den här kvällen är det Görans tur att välja TV-program på den stora TV:n. På morgonen innan laddade han hem Bumbibjörnarna och Spindelmannen, som han nu kan titta på. Sara tycker bara om Bumbibjörnarna så när Spindelmannen börjar går hon till datorn och ringer till en kompis på bildtelefonen. Kompisen visar upp sin nya docka, Sara blir avundsjuk.

Mamma Petra tillbringar hela kvällen i köket. På ICA:s hemsida har hon hittat flera intressanta recept som hon vill prova. På skärmen i köket ser hon vad hon behöver. Det är mycket som fattas. Hon knappar in vad hon behöver på ICA:s hemsida. Hon kan en halvtimme senare åka ner till ICA och hämta ut varorna, eller få dem hemkörda dagen därpå. Hon väljer att själv åka ner och hämta dem. Eftersom det går så fort att hämta varorna kan hon lämna barnen ensamma hemma. Samtidigt hinner hon lämna morfar.

När hon kommer hem ser hon Göran tryckandes på alla knappar på TV-apparaten. Barnlåset har gått på. Göran har tydligen försökt titta på våldsfilmer… igen. Men det går inte, Petra har nämligen aktiverat spärren för barnförbjudna filmer. Göran försöker att se oskyldig ut, men det hjälper inte. Han får inte se klart på Spindelmannen, utan direkt gå och lägga sig.

Petra tänker: Hur klarade min mamma av att uppfostra mig utan bredband?

9. INGRESS

Berit har två elektroniska hjälpmedel. En minidator som har bildtelefoni, arbetsschema, internet mm. Hon har även en liten klocka som enbart används i nödsituationer. Patienterna kan på så sätt alltid nå henne. Hon kan också använda den i nödsituationer. Hemtjänsten har en central som samordnar schema och delar ut uppgifter. De kan även lokalisera Berit under hennes arbetstid genom en sändare som finns i klockan.

Jenny Gleisner, Åsa Backe, Emma Olofsgård, Sara Stridh och Rikard Lundin.

9. BREDBAND I BELLÖ 2005

Berit Svensson är en 61-årig ensamstående kvinna som bor i en villa i Bellö, Småland. Hon har varit ensamstående sedan 8 år tillbaka, då hennes man Börje dog i cancer. Därefter tog hon jobb inom hemtjänsten som har utvecklats mycket på senare tid. Sedan Börjes bortgång har hennes väninnor betytt alltmer för henne.

En måndag morgon vaknar Berit till ljudet av sin hjälpreda, en bärbar dator som är i storlek som en filofax. Den säger; ”Gomorron Berit, kaffet är klart!!” Berit sätter sig upp i sängen och lyssnar på världsnyheterna och de lokala nyheterna, samtidigt som hon dricker sin kopp kaffe. Den senaste valprognosen kommer fram. Röstningen sker genom Internet. En identifiering görs innan man lämnar sin röst. Därefter lyssnar hon på vad hennes hjälpreda har att säga om hennes arbetsdag. Hon förbereder sig för dagen och åker iväg. Hjälpredan förmedlar rapporter om alla patienter och vad som har hänt under natten. Just då ringer pensionären Nils till hennes hjälpreda och ber henne beställa 2 liter mjölk.
- Visst, säger Berit och beställer mjölken. Därefter blir den levererad av ett cykelbud.

Några pengar behöver Berit aldrig tänka på, pengarna dras direkt från pensionärernas konton. Berit har ansvar för att pensionärerna inte handlar för mycket, därför beställer de genom henne. På detta sätt fortskrider hennes dag, hon besöker pensionärerna och uträttar deras ärenden. Berit kan alltid bli nådd av sina pensionärer och bekanta med hjälp av den lilla klockan hon har på armen, innehållande endast mikrofon, svarsknapp och batteri. Den använder hon bara i nödsituationer då hon inte har med sig sin hjälpreda.

När Berit kommer hem får hon ett meddelande av datorn som lyder; ”Hej det är Elsie, vi träffas i dungen som vanligt. Idag är det svampdag.”

Berit svarar genom hjälpredan att det går bra. Hon tar med sin hjälpreda för att kunna scanna och få snabb information om svamparna. Som grädde på moset kan hon också få smaskiga recept. Om hon inte vill bli störd lämnar hon hjälpredan hemma så tar den emot meddelanden och samtal. Framåt kvällskvisten är Berit hemma igen. Hon går och lägger sig och börjar läsa ur sin fantastiska bok som hon har beställt genom internet. Boken levereras direkt till hennes hem. Berits dag har nått sitt slut. Berit och hjälpredan somnar sött!!

10. INGRESS

Tage är en pensionär som tack vare sin elektroniska kalender, en kalender som berättar vad han ska göra och påminner honom om mediciner, kan arbeta som skolmorfar på Norrtull. Tekniken hjälper honom också att ringa, genom att säga ett namn och telefonen slår numret.

Rebecka Olofsson [becka_34@hotmail.com]
Sofie Grunditz
Edla Milton
Adam Wallander

10. EN DAG UR 70-ÅRIGA TAGES LIV

Tage är en pensionerad lärare på 70år. Han intresse är att spela på bingolotto och träffa barnbarnen. Tage tycker mycket om barn och tack vare det tekniska vardagsstödet, kan han klara av sitt arbete som skolmorfar på Norrtullskolan.

pip-pip-tiden-pip-pip Klockan är 07.00 och ringer för att väcka Tage. En sköterska på servicehuset Marieberg ringer på TV-bild-telefonen och önskar honom en god morgon. Hon påminner honom om morgonens sysslor och medicinen och att lyssna på kalendern. En elektronisk kalender som är uppsatt på Tages kylskåp där han själv läser in påminnelser. Här kan också sköterskan lämna meddelanden om t.ex. medicinen och läkarbesök.

Klockan 8:00 varje morgon går kalendern igång automatiskt och Tage lyssnar av under frukosten. Detta upprepar sig 8:00, 12:00 och 18:00. Denna morgon påminns Tage om att han på tiorasten ska vara på Norrtullskolan och uppfylla sin plikt som skolmorfar. Han är i behov av att handla också, speciellt mjölk och en present till sitt barnbarn som fyller 8 år i veckan.

När frukosten är avklarad sätter han sig framför den kombinerade TV-bild-telefonen och kollar på nyhetsmorgon och lite annat smått och gott.

Vid 9:45 är Tage klar för avgång till skolan som är en promenad på 500 m. Tage är dålig med nycklar och har därför en dörr som låser sig automatiskt och när han sedan ska in igen läser en röd stråle av tummens identitetsmönster och dörren öppnas.

Tages dag på skolan går fort och mjölken handlar han på vägen hem. Väl hemma låter han den röda strålen läsa av tummen och dörren glider upp. Han stiger in och stänger dörren som låser sig automatiskt. I kylskåpet ställer han in mjölken och den elektroniska kalendern läser av mjölkpaketets streckkod. Tage lagar sig makaroner och falukorv och sätter sig vid matbordet för att äta.

12:00 sätter den elektroniska kalendern igång och frågar Tage om han köpt någon present till barnbarnet och då kommer han på att det hade han totalt glömt bort! Han tar därför en sväng till stan och samtidigt hälsar han på en bekant. Vid 3-tiden är han i sitt hem igen, trött och belåten lägger han sig i sängen för en tupplur.

När han vaknar av den elektroniska kalendern kl. 18:00 har det börjat skymma så han klappar med händerna och belysningen tänds. Kalendern påminner honom om kvällens mediciner och den där dokumentären han så gärna ville se som börjar om en timme. Tage gör ordning en nattmacka och slår sig ner framför TV:n. Lite senare ringer nattsköterskan och frågar om allt är bra, vilket det är. När Tage vill lägga sig för natten så lägger han sig i sin säng, klappar med händerna och ljuset släcks. Det har varit en lång dag för Tage.

11. INGRESS

Berättelsen handlar om Sven som är 61 år och lantbrukare. Karin hans hustru är 60 år och jobbar halvtid som köksbiträde i Ingatorps skola. På morgonen och kvällen hjälper Karin till på gården. De är medelinkomsttagare och bor i en villa på Ängsgården utanför Ingatorp. Deras intressen är bingo och barnbarnen.

Vi har beskrivit hur en morgon på gården ser ut, hur mycket tekniska hjälpmedel de har och hur de använder dem.

Magdalena Bergvall [magdalena_bergvall@yahoo.com]
Anneli Widergren
Ellinor Persson
Idha Gustafsson
Catharina Olausson

11. DET HELAUTOMATISERADE SMÅLANTBRUKET

Klockan ringer halv sex på morgonen hos Sven och Karin Johansson. Efter en kopp kaffe går de tillsammans ner till ladugården.

När Karin öppnat dörren slås digital-tv :n på och på skärmen i mjölkrummet visas rapporter över natten i ladugården. Allt verkar ha gått lugnt till så Sven sätter i gång med mjölkmaskinen. När varje ko har mjölkats klart registreras mjölkmängden som varje ko har producerat i datajournalen över gårdens alla djur. Datajournalen är kopplad till ett EU-register, där de sedan kan se hur stort bidrag Sven ska få på grund av hans produktion.

Karin har under tiden varit i hönsgården och samlat in nattens skörd av ägg som också förs in i gårdens privata journal. Hon går sedan upp till huset och gör i ordning frukosten. Tack vare att jordbruket har blivit så datoriserat att Sven kan klara det mesta själv , har Karin tagit en halvtidstjänst som köksbiträde i Ingatorps skola.

Efter dagens första moment är det dags att titta på schemat för dagen som visas på skärmen i mjölkrummet. Där ser Sven att kon Rosa snart ska kalva. Sven kontaktar då veterinären som under de sista veckorna följt Rosa på grund av att hon haft värk och varit orolig, genom sin bildtelefon. Sven har också skickat information genom epost. Vid förlossningen är det tänkt att veterinären ska kunna följa händelseförloppet genom en digitalkamera, som är uppsatt över båset och genom head-set. Efter avslutat samtal går Sven ut i ladugården för att se efter om djuren har fått mat. Sven har nämligen förprogrammerat en mikrodator med bestämda mattider och varje kossas personliga matschema. Denna mikrodator styr ett rör som portionerar ut rätt foder på rätt plats på ett digitalt rullband. När rullbandet har gått sitt varv så öppnas luckorna vid båsen automatiskt och korna får äta.

Medan korna äter går Sven återigen in i mjölkrummet och på skärmen visas nu det senaste inom jordbruket, på hemsidan som bönderna på de närliggande gårdarna gemensamt upprättat. Där finns information om nya maskiner som gemensamt behöver köpas in. Där kan man även få hjälp med avbytare. Det är ordföranden i böndernas förening som har ansvar för hemsidan. Sven läser om kvällens möte angående snöskottningen. De ska träffas i bygdegården och där ha en videokonferens med regionschefen på vägverket. Regions chefen har genom epost skickat en karta över de berörda vägarna, och en lista över vad som måste åtgärdas. Sven har tänkt gå igenom materialet efter frukosten. Ett meddelande dyker upp på skärmen, mjölkbilen kommer om åtta minuter. Sven inväntar mjölkbilen och studerar intranätet där han ser att korna han skickade till slakt igår nu har värderats till ett överkomligt pris.

Karin som efter mjölkningen gått in till huset skickar nu ett meddelande till Sven om att det är frukost om 20 minuter.

Så var ännu en morgon avklarad på Ängsgården utanför Ingatorp.

Bilaga 2: Intervjuguide

Hej!

Jag heter … och går tredje året på samhällsprogrammet på Eksjö Gymnasium. Vi har fått i uppdrag av Eksjö kommun att undersöka hur invånarna i kommunen ser på bredband. Du som person kommer inte att kunna bli identifierad på något sätt. Och det du säger kommer inte hängas ut så någon annan kan läsa det. Svaren blir sammanställda med 274 andra intervjupersoners svar.

Efter vår presentation tar vi reda på lite personuppgifter om personen vi intervjuar. Ex. ålder, familj, yrke, boende (villa/lägenhet, Bellö/Eksjö)

• Låt personen läsa berättelsen.

• Svara på eventuella frågor.

• Intervju + följdfrågor, så du får ut så mycket som möjligt av svaren. (varför, hur, på vilket sätt?)

Frågor
1) Är berättelsen realistisk för år 2005?
2) Skulle du vilja att det blev som i berättelsen?
3) Har du förstått vad bredband innebär? Positivt/negativt.
4) Inom vilket område tror du att du själv kommer använda bredband?
5) Vad tror du bredband kommer innebära för Eksjö år 2005?
6) Kommer bredband att innebära klyftor i samhället? T.ex. hög-låginkomsttagare. På vilket sätt?
7) Tror du att folket kommer få större inflytande i t.ex. kommunala frågor, genom exempelvis folkomröstningar?
8) Är det något annat du har funderat på under intervjun?

TACKA!!!!